

Nutarimas netenka galios 2020-05-01:

Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, Nutarimas

Nr. [1S-44 \(2020\)](#), 2020-04-07, paskelbta TAR 2020-04-07, i. k. 2020-07262

Dėl paaiškinimų dėl dominuojančios padėties nustatymo patvirtinimo

Suvestinė redakcija nuo 2013-04-11 iki 2020-04-30

Nutarimas paskelbtas: Informaciniai pranešimai 2000, Nr. [24-363](#); Žin. 2000, Nr. [52-1516](#), i. k. 10020KTNUTA00000052

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

N U T A R I M A S

**DĖL KONKURENCIJOS TARYBOS PAAIŠKINIMŲ DĖL DOMINUOJANČIOS
PADĖTIES NUSTATYMO**

2000 m. gegužės 17 d. Nr. 52
Vilnius

Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo (Žin., 1999, Nr. [30-856](#); 2012, Nr. [42-2041](#)) 18 straipsnio 1 dalies 2 punktu, siekdama Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos konkurencijos santykius reglamentuojančios teisės suderinimo, atsižvelgdama į Europos Komisijos dokumentus ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktiką, kitų šalių konkurencijos teisę bei sukaupą Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo taikymo praktiką, n u t a r i a:

Preambulės pakeitimai:

Nr. [1S-15](#), 2005-02-03, Žin., 2005, Nr. 20-648 (2005-02-11); Žin., 2005, Nr. 138-0 (2005-11-24), i. k. 10520KTNUTA0001S-15

Nr. [1S-51](#), 2013-04-03, Žin., 2013, Nr. 37-1834 (2013-04-10), i. k. 11320KTNUTA0001S-51

1. Patvirtinti „Konkurencijos tarybos paaiškinimus dėl dominuojančios padėties nustatymo“ (pridedama).

2. Pripažinti netekusiu galios Konkurencijos tarybos prie Valstybinės konkurencijos ir vartotojų teisių gynimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. balandžio 7 d. nutarimą Nr. 21 „Dėl Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymu draudžiamo piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi išaiškinimo ir priežiūros tvarkos“ (Žin., 1994, Nr. [32-582](#)).

PIRMININKAS

R. STANIKŪNAS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos
2000 m. gegužės 17 d. nutarimu Nr. 52

KONKURENCIJOS TARYBOS PAAIŠKINIMAI DĖL DOMINUOJANČIOS PADĖTIES NUSTATYMO

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio dokumento paskirtis – paaiškinti, kaip Konkurencijos taryba nustato ūkio subjektų dominuojančią padėtį bei reikšmingą konkurencijos apribojimą (tai yra, ar bus itin apribota konkurencija) atitinkamoje rinkoje, vykdydama valstybinę konkurencijos politiką ir prižiūrinti, kaip laikomasi Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo (Žin., 1999, Nr. [30-856](#); 2012, Nr. [42-2041](#)) (toliau – Konkurencijos įstatymas), įskaitant piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi (Konkurencijos įstatymo II skyriaus antrojo skirsnio) ir koncentracijos priežiūros (Konkurencijos įstatymo II skyriaus trečiojo skirsnio) atvejus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1S-15](#), 2005-02-03, Žin., 2005, Nr. 20-648 (2005-02-11); Žin., 2005, Nr. 138-0 (2005-11-24), i. k. 10520KTNUTA0001S-15

Nr. [1S-51](#), 2013-04-03, Žin., 2013, Nr. 37-1834 (2013-04-10), i. k. 11320KTNUTA0001S-51

2. Dominuojančios padėties sąvoką apibrėžia Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 2 dalis. Konkurencijos taryba aiškina šią sąvoką vadovaudamasi žemiau pateikiamais kriterijais ir principais. Jie parengti remiantis sukaupta Konkurencijos įstatymo įgyvendinimo patirtimi bei Europos Sąjungos ir kitų šalių konkurencijos teisės praktika.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1S-51](#), 2013-04-03, Žin., 2013, Nr. 37-1834 (2013-04-10), i. k. 11320KTNUTA0001S-51

3. Dominuojanti padėtis nustatoma atitinkamoje rinkoje, apibrėžus ją vadovaujantis „Konkurencijos tarybos paaiškinimais dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo“ (Konkurencijos tarybos 2000 02 24 nutarimas Nr. 17, Žin., 2000, Nr. [19-487](#)).

4. Šiame dokumente Konkurencijos taryba aiškina dominuojančios padėties nustatymo kriterijus ir tvarką ūkio subjekto, kuris veikia atitinkamoje rinkoje kaip pardavėjas, atžvilgiu. Pirkėjo dominuojančią padėtį Konkurencijos taryba nustatys pagal tuos pačius principus, kaip ir dominuojančio pardavėjo, tačiau vietoj pardavėjo bus atitinkamai nagrinėjamas pirkėjas, vietoj pirkėjų – pardavėjai, vietoj pardavimų – pirkimai, o vietoj kainų padidinimų – kainų sumažinimai.

5. Dominuojanti padėtis suprantama kaip situacija atitinkamoje rinkoje, kai vienas ar daugiau ūkio subjektų:

5.1. tiesiogiai nesusiduria su konkurencija; arba

5.2. gali daryti vienpusę lemiamą įtaką atitinkamoje rinkoje veiksmingai ribodami konkurenciją.

6. Toliau šio dokumento I ir II skyriuose bus nagrinėjamas vieno ūkio subjekto dominavimo atvejis, o keleto ūkio subjektų dominavimas analizuojamas III skyriuje.

7. Ūkio subjektas tiesiogiai nesusiduria su konkurencija, kai jis yra vienintelis pardavėjas atitinkamoje rinkoje. Tokia situacija rinkoje gali susidaryti, kai, pavyzdžiui, įstatymu ar kitais teisės aktais įkuriamą monopoliją ar ūkio subjektui suteikiamos išimtinės teisės veikti rinkoje.

Kitais atvejais dominuojanti padėtis nustatoma parodymus, kad ūkio subjektas pajėgia daryti vienpusę lemiamą įtaką atitinkamoje rinkoje.

8. Vienpusę lemiamą įtaką suprantama kaip ūkio subjekto galimybė veikti atitinkamoje rinkoje pakankamai nepriklausomai nuo konkurentų, tiekėjų ar pirkėjų ir galiausiai nuo vartotojų, darant poveikį prekių kainoms, įėjimo į rinką galimybėms ar kitoms veiklos sąlygoms, dėl ko veiksmingai ribojama konkurencija toje rinkoje.

9. Konkurencijos taryba, nustatydamą dominuojančią padėtį, remsis II skyriuje apibrėžtais kriterijais. Jų reikšmingumas priklausomai nuo ūkio šakos, prekių savybių ir ypatybių gali būti skirtingas, todėl Konkurencijos taryba, nustatydamą ūkio subjekto dominuojančią padėtį, šiuos kriterijus bei jų reikšmingumą vertins kiekvienu konkrečiu atveju atskirai. Tai nereiškia, kad kiekvienu atskiru atveju būtinas detalus įvertinimas pagal visus kriterijus. Dažnai gali pakakti analizės pagal keletą kriterijų, kad galima būtų pagrįstai nustatyti, ar ūkio subjektas užima dominuojančią padėtį.

Konkurencijos taryba, nustatydamą dominuojančią padėtį, paprastai prašys pardavėjų, veikiančių atitinkamoje rinkoje, pateikti faktinę informaciją, kuri, Konkurencijos tarybos nuomone, reikalinga išvadai dėl dominuojančios padėties padaryti. Be to, Konkurencijos taryba gali teirautis jų nuomonės apie ūkio subjekto galimybes daryti vienpusę lemiamą įtaką rinkoje, įskaitant galimybes įeiti į rinką potencialiems konkurentams.

Konkurencijos taryba naudos visą prieinamą informaciją, kuri gali būti svarbi konkrečiu atveju, nesivadovaudama skirtingų informacijos šaltinių griežtos hierarchijos principu.

10. Kadangi ūkio subjekto galimybės daryti vienpusę lemiamą įtaką labai priklauso nuo jo dalies atitinkamoje rinkoje dydžio, todėl pirmiausiai Konkurencijos taryba nustatys rinkos dalį (žr. 11 p.). Paprastai ūkio subjektas negali daryti vienpusės lemiamos įtakos ir nebus dominuojantis rinkoje, jei jo dalis šioje rinkoje yra santykinai maža.

Tačiau ūkio subjekto užimama rinkos dalis nėra vienintelis ir neginčijamas jo dominavimo kriterijus. Konkurencijos taryba sieks įvertinti ir kitus veiksnius, kurie galėtų trukdyti ūkio subjektui veikti pakankamai nepriklausomai nuo konkurentų, tiekėjų ar pirkėjų net ir tuo atveju, jei jo dalis atitinkamoje rinkoje yra didelė, arba įgalintų ūkio subjektą, turintį palyginti nedidelę rinkos dalį, vis dėlto daryti vienpusę lemiamą įtaką rinkoje. Prie tokių veiksmų priskiriami jau esamų konkurentų rinkos dalys, rinkos dalių pasiskirstymas bei stabilumas, konkurentų rinkos dalių didinimo galimybės (žr. II skyriaus I skirsnį), taip pat įėjimo į rinką kliūtys, ribojančios potencialią konkurenciją (žr. II skyriaus II skirsnį).

Be to, įvertinant, ar ūkio subjektas gali daryti vienpusę lemiamą įtaką rinkoje, Konkurencijos taryba nagrinės kitus veiksnius (žr. II skyriaus IV skirsnį). Ūkio subjekto elgesys rinkoje arba jo gera finansinė būklė gali būti, šalia kitų kriterijų, patvirtinančiu įrodymu, kad jis užima dominuojančią padėtį. Antra vertus, stiprus pirkėjas, superkantis didžiąją dalį rinkoje parduodamų prekių, gali atsverti pardavėjo galimybes didinti kainas, daryti vienpusę įtaką kitoms veiklos rinkoje sąlygoms, t. y. neleisti ūkio subjektui dominuoti rinkoje.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1S-51](#), 2013-04-03, Žin., 2013, Nr. 37-1834 (2013-04-10), i. k. 11320KTNUTA0001S-51

II SKYRIUS DOMINUOJANČIOS PADĖTIES NUSTATYMO KRITERIJAI

I SKIRSNIS RINKOS DALYS

11. **Rinkos dalies dydis** yra vienas svarbiausių kriterijų nustatant ūkio subjekto dominuojančią padėtį (žr. Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 2 dalį). Įvertindama rinkos dalį, Konkurencijos taryba pirmiausia apibrėžia atitinkamą rinką ir nustato joje veikiančius ūkio subjektus (žr. Konkurencijos tarybos paaiškinimus dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo, patvirtintus Konkurencijos tarybos 2000 m. vasario 24 d. nutarimu Nr. 17 (Žin., 2000, Nr. [19-487](#))).

Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 2 dalis apibrėžia rinkos dalies ribą dominavimui nustatyti, kurią pasiekus laikoma, kad ūkio subjektas užima dominuojančią padėtį atitinkamoje rinkoje, jeigu neįrodoma priešingai.

Didelė tikimybė, kad vienas ūkio subjektas yra dominuojantis, jeigu jis stabiliai išlaiko ne mažesnę kaip Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje numatytą rinkos dalį. Ir atvirkščiai, mažai tikėtina, kad turėdamas mažesnę nei Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje numatytą

rinkos dalį, toks ūkio subjektas bus dominuojantis. Tačiau neatmetamos ir kitos galimybės, jeigu yra pakankamai svarūs įrodymai pagal kitus kriterijus, nurodytus šių paaiškinimų 12–27 punktuose.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1S-51](#), 2013-04-03, *Žin.*, 2013, Nr. 37-1834 (2013-04-10), i. k. 11320KTNUTA0001S-51

12. **Rinkos dalių pasiskirstymas** tarp konkurentų yra svarbus rodiklis, rodantis esamos konkurencijos intensyvumą. Net ir turėdamas didesnę rinkos dalį, negu numatyta Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje, ūkio subjektas gali neužimti dominuojančios padėties, jeigu rinkoje veikia dar vienas ar daugiau ūkio subjektų, turinčių santykinai didelę rinkos dalį ir galinčių veiksmingai riboti jo galimybes daryti vienpusę lemiamą įtaką.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1S-51](#), 2013-04-03, *Žin.*, 2013, Nr. 37-1834 (2013-04-10), i. k. 11320KTNUTA0001S-51

13. Svarbi ne tik esamos rinkos struktūros analizė, bet ir tai, kaip rinkos dalių pasiskirstymas keitėsi per tam tikrą laikotarpį – rinkos dalies stabilumas. Rinkose, kurioms būdingos stambios, ilgalaikės, nereguliarios sutartys, Konkurencijos taryba gali nagrinėti ilgesnio, pavyzdžiui, 4-5 metų laikotarpio rinkos dalių kitimą. Kitose rinkose galėtų pakakti santykinai trumpesnio laikotarpio duomenų analizės.

Paprastai dinamiškesnės rinkos, t. y. tokios, kuriose pastebimas ūkio subjektų rinkos dalių nestabilumas, sėkmingas naujų ūkio subjektų įėjimas į rinką ar smulkesnių ūkio subjektų rinkos dalies didėjimas, pasižymi ir veiksmingesne konkurencija, todėl čia ūkio subjekto dominavimas yra mažiau tikėtinas.

14. Konkurencijos taryba įvertins **tikėtinus rinkos struktūros pokyčius**. Svarbu įvertinti ne vien tik praeito laikotarpio duomenis apie rinkos dalis, bet ir galimybes ateityje – tiek atitinkamoje rinkoje jau esantiems ūkio subjektams didinti savo rinkos dalį ir konkurencinę įtaką, tiek ir potencialiems konkurentams įeiti į rinką ir perimti rinkos dalį iš jau esamų rinkos dalyvių. Potencialūs konkurentai – tai ūkio subjektai, kurie šiuo metu nevykdo veiklos atitinkamoje rinkoje, tačiau galėtų įeiti į ją po tam tikro laiko ir perimti rinkos dalį iš bet kurio esamo ūkio subjekto, jeigu šis padidintų kainas.

Esamų konkurentų galimybės didinti savo rinkos dalį labai priklauso nuo to, ar rinkos dalyviai turi didelių nepanaudojamų gamybinių pajėgumų, ar pajėgumai gali būti greitai padidinti, taip pat ar pajėgumai, panaudojami tiekimams į vieną rinką, gali būti greitai transformuoti tiekimams į kitą rinką.

Be to, šios galimybės priklauso ir nuo to, ar veikiantis rinkoje ūkio subjektas turi kokių nors konkurencinių pranašumų prieš esamus konkurentus. Pavyzdžiui, ūkio subjekto technologiniai pranašumai, pasinaudojant intelektinės nuosavybės teisėmis; gerai žinomas prekės ženklas ar firmos vardas ir pirkėjų pripratimas prie jo; geros priėjimo prie žaliavų šaltinių sąlygos, sudarant ilgalaikės tiekimo sutartis; stipri ir gerai organizuota platinimo sistema; didelis vertikaliosios integracijos laipsnis (nuosavo platinimo tinklo ar transporto parko turėjimas ir kt.); dideli finansiniai ištekliai bei galimybės paskirstyti riziką kitoms verslo sritims ir kiti pranašumai gali sudaryti palankias sąlygas ūkio subjektui išlaikyti ir didinti savo rinkos dalį, kartu ribojant kitų ūkio subjektų galimybes didinti savo rinkos dalis (apie ūkio subjekto pranašumus taip pat žr. 18 p.).

Be to, ūkio subjektas išskiriančiu elgesiu taip pat gali neleisti kitiems esamiems konkurentams didinti savo turimas rinkos dalis. Pavyzdžiui, vertikalieji susitarimai su distributoriais gali riboti kitų konkurentų galimybes plėstis rinkoje, didinant savo produkcijos pardavimus (apie išskiriančią elgesį žr. 20 p.).

Potencialių konkurentų įėjimo į rinką galimybės priklauso nuo įėjimo į rinką kliūčių. Kai yra įrodymų, kad įėjimo į rinką kliūtys yra mažos, tai pakeltos kainos galėtų paskatinti naujų dalyvių įėjimą į rinką, t. y. potenciali konkurencija gali neleisti ūkio subjektui daryti vienpusę lemiamą įtaką atitinkamoje rinkoje.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1S-51](#), 2013-04-03, *Žin.*, 2013, Nr. 37-1834 (2013-04-10), i. k. 11320KTNUTA0001S-51

II SKIRSNIS ĮĖJIMO Į RINKĄ KLIŪTYS

15. Ūkio subjektas, nors ir turėdamas didelę atitinkamos rinkos dalį, šioje rinkoje gali nedominuoti, jeigu nėra kliūčių (arba jos yra mažos) kitiems ūkio subjektams įeiti į atitinkamą rinką ir veiksmingai konkuruoti su veikiančiu rinkoje ūkio subjektu. Ir atvirkščiai, jeigu kliūtys didelės, esamas rinkos dalyvis gali būti apsaugotas nuo kitų ūkio subjektų konkurencijos ir gali pajėgti daryti vienpusę lemiamą įtaką rinkoje net ir tuo atveju, kai jo rinkos dalis nėra santykinai didelė, bet vis dėlto yra daug didesnė už konkurentų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1S-51](#), 2013-04-03, Žin., 2013, Nr. 37-1834 (2013-04-10), i. k. 11320KTNUTA0001S-51

16. Konkurencijos taryba sieks nustatyti, ar yra įėjimo į rinką kliūčių (žr. 17–20 punktus), ir įvertinti jų dydį bei įėjimo į rinką galimybes (žr. 21–25 punktus).

17. Įėjimo į rinką kliūtys gali būti:

- 17.1. absoliutūs ūkio subjekto pranašumai;
- 17.2. strateginiai ūkio subjekto pranašumai;
- 17.3. išskiriantis ūkio subjekto elgesys.

18. Absoliutūs pranašumai.

Ūkio subjektas yra absoliučiai pranašesnis kitų ūkio subjektų atžvilgiu, jei jis turi teisę arba galimybę naudotis tam tikrais ištekliais ar turtu, o jo potencialūs konkurentai šios teisės ar galimybės neturi, negali jų įsigyti iš viso arba gali įsigyti tik už daug aukštesnę kainą, negu juos įsigyja esamas rinkos dalyvis. Šiai veiksmų grupei priskiriami tokie veiksniai, kaip, pavyzdžiui:

18.1. Valstybinis reguliavimas. Įstatymai, Vyriausybės nutarimai, kiti teisės aktai kliudo įeiti į rinką, kai dėl to tiesiogiai ar netiesiogiai apribojamas konkurentų skaičius atitinkamoje rinkoje. Pavyzdžiui, licencijos tam tikrai veiklai yra išduodamos tik ribotam skaičiui norinčiųjų, kitiems neleidžiant jų įsigyti. Netgi techninių normų ir standartų (pvz., susijusių su sveikata ar saugumu), taikomų visiems ūkio subjektams, nustatymas gali padaryti įėjimą sunkesnę, ypač jeigu jie nustatomi esamų rinkos dalyvių iniciatyva ar reikalavimu ir apsaugo nuo potencialios konkurencijos.

18.2. Esminiai gamybos ištekliai. Ūkio subjektas turi absoliutų pranašumą prieš kitus, jei jo žinioje (arba nuosavybėje) yra esminis gamybos išteklis (turtas ar įrengimai), kuris yra būtinas konkrečios prekės gamybai ar paslaugai teikti (pavyzdžiui, uostas ar jo dalis – laivininkystės paslaugoms, fiksuoto telefono ryšio linijos – telekomunikacijų paslaugoms ir pan.), o potencialūs konkurentai neturi teisės juo naudotis arba naudojimasis yra apribotas. Be to, potencialiems konkurentams patiems sukurti (įrengti) tokį gamybos išteklį yra neįmanoma, labai brangu arba netikslinga.

18.3. Intelektinės nuosavybės teisės. Patentai, prekių ženklai, know-how, autorinės teisės ir kt. taip pat gali suteikti jų turėtojui absoliutų pranašumą prieš kitus ūkio subjektus. Visų pirma, potencialūs konkurentai neturi teisės gaminti ir parduoti prekes, panaudodami kitiems priklausančią intelektinę nuosavybę. Be to, jeigu, pavyzdžiui, ūkio subjektas naudoja intelektinės nuosavybės teisėmis, kurios gina pažangiausią ir efektyviausią technologinį procesą, leidžiantį gaminti mažesniais kaštais, negu tai gali jo potencialūs konkurentai, tai toks ūkio subjektas įgauna absoliutų pranašumą prieš kitus.

19. Strateginiai pranašumai.

Kita įėjimo į rinką kliūčių grupė yra susijusi su ūkio subjekto strateginiais pranašumais, kurie gali atsirasti dėl to, kad jis atitinkamoje rinkoje pradėjo veikti pirmiau už kitus. Būdamas rinkoje anksčiau už kitus ūkio subjektas gali sugebėti daryti įtaką rinkos raidai, pavyzdžiui, sumažindamas arba visai atimdamas kitiems ūkio subjektams galimybę įeiti į rinką. Šiai įėjimo į rinką kliūčių grupei Konkurencijos taryba priskiria tokius veiksnius, kaip, pavyzdžiui:

19.1. Neatgaunami kaštai. Neatgaunami kaštai yra ta įėjimo į rinką kaštų dalis, kurios ūkio subjektas negali atgauti, išeidamas iš rinkos ir parduodamas šiai veiklos rūšiai būtinus gamybos

išteklius, juos išnuomodamas arba panaudodamas kitur. Tokiais kaštais gali būti ir investicijos į prekės ženklą, vardą, reputaciją ir pan. Neatgaunamų kaštų dydį lemia, viena vertus, ūkio šakos technologija ir itin siaura fizinio kapitalo specializacija (pvz., ūkio subjektas gali gaminti prekę tik nusipirkęs gamyklą arba mašiną, kurios po to parduoti arba panaudoti kitų prekių gamybai nebeįmanoma), kita vertus, juos lemia esamų rinkos dalyvių elgesys (pvz., išlaidos reklamai ar mokslo tyrimo darbams). Pastarosios išlaidos esamam rinkos dalyviui reikalingos tam, kad padidintų paklausą savo produkcijai. Tuo būdu, didindamas neatgaunamus kaštus, esamas rinkos dalyvis padidina įėjimo į rinką riziką ir užsitikrina geresnes konkuravimo su kitais ūkio subjektais galimybes.

Neatgaunamų kaštų egzistavimas pats savaime nebūtinai reiškia, kad įėjimo kliūtys yra didelės.

19.2. Finansavimo galimybės. Esamas rinkos dalyvis gali turėti geresnes finansavimo galimybes negu potencialus rinkos dalyvis. Gera rinkoje veikiančio ūkio subjekto reputacija sumažina investavimo į jį riziką, leidžia gauti geresnes finansavimo sąlygas. Jis taip pat gali turėti daugiau informacijos apie rinką ir todėl sugebėti pateikti geresnį verslo planą. Be to, kuo potencialus rinkos dalyvis mažesnis, tuo jam teks santykinai didesnė kaštų, susijusių su įėjimo į rinką finansavimu, našta.

Didesni finansavimo (tiek skolinantis, tiek ir išleidžiant vertybinius popierius) kaštai gali potencialaus konkurento įėjimą į rinką padaryti sunkesnį, net kai lėšų pritraukimo kaštai nėra neatgaunami kaštai. Tačiau finansavimo galimybės gali nebūti įėjimo kliūtimi, jeigu potencialūs dalyviai yra santykinai dideli ar gamina platų prekių asortimentą ir turi galimybes paskirstyti riziką kitoms verslo sritims, taip pat jeigu įmanoma reikalingą įrangą išsinuomoti.

19.3. Masto ekonomija. Masto ekonomija reiškia, jog didinant produkcijos apimtį vidutiniai gamybos kaštai mažėja. Jeigu atitinkamai ūkinės veiklos rūšiai yra būdinga masto ekonomija, tai naujas rinkos dalyvis iš karto siektų didelės rinkos dalies. Tačiau tai tuo pat metu reiškia ir didesnę įėjimo riziką, nes reikalauja didesnių išteklių, ypač jei neatgaunami kaštai yra dideli. Be to, labiau tikėtina, kad esamų rinkos dalyvių reakcija į bandymus įeiti į rinką bus agresyvi. Šie veiksniai gali įėjimą į rinką padaryti sunkesnį.

19.4. Informacijos stoka. Veikiantis rinkoje ūkio subjektas paprastai turi daugiau informacijos apie esamus gamybos kaštus negu potencialus dalyvis, ir tai, esant neatgaunamiems kaštams, gali įėjimą padaryti sunkesnį. Pati savaime informacijos stoka gali būti kliūtis tais atvejais, kai gamybos technologija yra sudėtinga, ir informacijos surinkimas tada gali būti susijęs su dideliais neatgaunamais kaštais mokslo tiriamiesiems darbams arba praktinėms žinioms įgyti.

19.5. Laiko sąnaudos. Veiksniu, sunkinančiu įėjimą į rinką, gali būti laikas, reikalingas atitinkamai informacijai rinkti, kapitalui pritraukti, gamybinėms patalpoms statyti ar įrangai montuoti, taip pat reikalingai reputacijai įgyti, prekės ženklui ar firmos vardui populiarinti, gerai organizuotai platinimo sistemai sukurti ir kt. Net jei rinką yra patraukli naujiems dalyviams, esamas rinkos dalyvis gali išlaikyti savo pozicijas pakankamai ilgą laiką. Tai ypač pasakytina apie ūkinės veiklos rūšis, kurioms būdinga masto ekonomija – čia įėjimas ilgai užtrunka dėl didelių išlaidų, susijusių su dideliu gamybos išteklių kiekiu.

20. Išskiriantis elgesys.

Prie tokio elgesio pavyzdžių Konkurencijos taryba priskiria tokius veiksmus, kaip, pavyzdžiui:

20.1. Vertikalieji apribojimai. Vertikalieji susitarimai, pavyzdžiui, tarp atitinkamoje rinkoje veikiančio gamintojo ir distributorių ar mažmenininkų tam tikroje geografinėje teritorijoje gali kliudyti įeiti į rinką naujam gamintojui, net jei gamybos atžvilgiu jokių kliūčių nėra. Jeigu esamas gamintojas sudarytų daug išimtinio pirkimo susitarimų su distributoriais ar mažmenininkais, naujas gamintojas neturėtų galimybės parduoti savo produkciją, esant ženkloms kliūtims pačiam gamintojui pradėti platinti savo produkciją.

Be to, naujam gamintojui įeiti į rinką galėtų kliudyti ir, pavyzdžiui, žaliavų tiekėjų išimtinio pardavimo susitarimai su rinkoje veikiančiu ūkio subjektu.

Panašus apribojantis poveikis gali būti ir vertikaliosios integracijos atvejais, kai, pavyzdžiui, vienas tiekėjas kontroliuoja didesnę dalį gamybos ir distribucijos stadijų.

20.2. „Grobuoniški“ veiksmai. Ūkio subjektas gali bandyti išlaikyti savo pozicijas „grobuoniškų“ veiksmų pagalba. „Grobuoniškais“ suprantami veiksmai, kai ūkio subjektas sąmoningai, siekdamas pašalinti iš rinkos konkurentą, patiria nuostolius, nustatydamas labai mažas kainas, pavyzdžiui, mažesnes, negu jo vidutiniai kaštai. Jeigu anksčiau būta atvejų, kai esamas rinkos dalyvis bandė išstumti konkurentą iš rinkos, žemiau vidutinių kintamų kaštų sumažindamas savo produkcijos kainas, kad konkurentas patirtų nuostolius, tai toks esamas rinkos dalyvis jau žinomas kaip agresyvus. Šiuo atveju esamo rinkos dalyvio reputacija gali būti kliūtis naujiems gamintojams įeiti į rinką.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1S-51](#), 2013-04-03, Žin., 2013, Nr. 37-1834 (2013-04-10), i. k. 11320KTNUTA0001S-51

20.3. Atsisakymas tiekti prekes. Atsisakymas tiekti prekes taip pat gali sudaryti kliūtį įeiti į rinką. Pavyzdžiui, jeigu gamintojas, kurio produkcija yra žaliavos ar ištekliai, naudojami kitos prekės gamybai, atsisako tiekti šią produkciją naujiems tos prekės gamintojams, o alternatyvių žaliavos ar išteklių šaltinių nėra arba patiems pradėti gamintis tą žaliavą ar išteklius neįmanoma, tai nauji gamintojai neturi galimybės įeiti į tų prekių rinką, net jei kitų įėjimo kliūčių į šią rinką nėra.

III SKIRSNIS ĮĖJIMO Į RINKĄ KLIŪČIŲ ĮVERTINIMAS

21. Kliūčių įeiti į atitinkamą rinką kiekvienu konkrečiu atveju gali būti ne viena, o keletas. Pavyzdžiui, agresyvus „grobuoniškas“ veikiančio rinkoje ūkio subjekto elgesys potencialių konkurentų atžvilgiu gali sustiprinti jau esamų absoliučių ar strateginių pranašumų poveikį.

Konkurencijos taryba sieks ne tik nustatyti vienų ar kitų kliūčių bei jų pagrindų įgyjamų esamo rinkos dalyvio pranašumų prieš potencialius rinkos dalyvius egzistavimą, bet ir sieks įvertinti tų kliūčių dydį bei objektyvias įėjimo į rinką galimybes. Įėjimo kliūtys būtų mažos ir ūkio subjektas negalėtų daryti vienpusės lemiamos įtakos rinkoje, jeigu įėjimas į rinką, kaip atsakas į ūkio subjekto naudojimąsi padėtimi rinkoje, būtų veiksmingas.

22. Įėjimas gali būti veiksmingas, jeigu nauji dalyviai sugebės greitai ir reikšmingai daryti įtaką prekės kainai atitinkamoje rinkoje. Ūkio subjektai, kurie veikia kaimyninėse rinkose (kaimyninėmis čia suprantamos rinkos, kurių prekių gamybai ar platinimui naudojama panaši technologija ar platinimo būdai, taip pat greta esančios geografinės rinkos), galėtų įeiti pakankamai greitai, pritaikę naujai rinkai jau turimą įrangą. Į tokią galimybę bus atsižvelgiama kaip į pasiūlos pakeičiamumą, apibrėžiant atitinkamą rinką (žr. Konkurencijos tarybos paaiškinimus dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo, patvirtintus Konkurencijos tarybos 2000 m. vasario 24 d. nutarimu Nr. 17 (Žin., 2000, Nr. [19-487](#))).

Visiškai naujas įėjimas paprastai yra lėtesnis negu įėjimas iš kaimyninės rinkos dėl daugelio priežasčių: reikia gauti leidimus projektavimui ir statybai, suprojektuoti ir pastatyti pastatus, užsakyti įrengimus, samdyti ir apmokėti darbuotojus, paskirti distributorius ir pan.

Jeigu rinkoje sparčiai diegiamos naujovės, galima tikėtis, kad nauji dalyviai įveiks įėjimo kliūtis palyginti greitai ir įėjimas labiau bus tikėtinas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1S-51](#), 2013-04-03, Žin., 2013, Nr. 37-1834 (2013-04-10), i. k. 11320KTNUTA0001S-51

23. Įėjimo į rinką veiksmingumas priklauso ir nuo to, ar nauji rinkos dalyviai sėkmingai perimtų iš esamų rinkos dalyvių pardavimų bei rinkos dalį. Kai ūkio subjektas svarsto galimybes įeiti į rinką, jis lygina laukiamas pajamas, kurios būtų gaunamos įėjus į rinką, su laukiamais įėjimo į rinką kaštais bei neatgaunamais kaštais, susijusiais su išėjimu iš rinkos (kas gali būti būtina, jei įėjimas pasirodytų nesėkmingas).

Rinkos augimo perspektyvos taip pat svarbios vertinant įėjimo į rinką sėkmę. Naujiems rinkos dalyviams patrauklesnės augančios, o ne statiškos arba mažėjančios rinkos, nes prisitaikyti yra lengviau, kai nėra staigių kainų ir pelno kritimų.

Be to, vertinant įėjimo į rinką veiksmingumą svarbu nustatyti, ar nauji rinkos dalyviai su savo pajėgumais sugebės įeiti į rinką tokiu mastu, kad apribotų ūkio subjekto galimybes elgtis rinkoje vienpusiškai.

24. Įvertinant, ar įėjimas į rinką gali būti veiksmingas, tikslią bei detalią informaciją gali būti sunku arba neįmanoma gauti. Konkurencijos taryba remsis visais prieinamais įrodymais. Konkurencijos taryba gali paprašyti veikiančių rinkoje ūkio subjektų bei potencialių konkurentų pareikšti savo nuomonę apie įėjimo kliūtis, galimybes, įvertinti įėjimo trukmę, kaštus ir kt. Pavyzdžiui, įvertinti kaštus, reikalingus užimti 5 proc. rinkos dalį, arba kaštus, kurių reikia norint gaminti taip pat efektyviai, kaip esamas rinkos dalyvis.

Potencialiais konkurentais pirmiausiai gali būti: ūkio subjektai kitose ūkio šakose, kuriose naudojama panaši gamybos technologija; ūkio subjektai, kurie naudoja panašius platinimo būdus ir kurie galėtų pradėti gaminti ar įsigyti atitinkamą prekę; ūkio subjektai, kurie gamina atitinkamą prekę kitose geografinėse rinkose, jeigu transportavimo kaštai nėra dideli.

25. Įvertindama įėjimo galimybes Konkurencijos taryba remsis taip pat ir įėjimo į rinką (sėkmingo ar nesėkmingo) pastaruoju laikotarpiu faktais, tokiais kaip: faktais, liudijančiais apie įėjimą ar išėjimą iš atitinkamos rinkos (arba artimos jai rinkos), dokumentais patvirtintais planais įeiti į rinką bei dokumentais, rodančiais įėjimo į rinką trukmę, būdą ir pan. Analizuojant įėjimo į rinką faktus, svarbu išsiaiškinti, ar buvo įeita investuojant į naujus pajėgumus, ar įsigyjant rinkoje jau veikusį tiekėją, ar tai buvo įmonių, gaminusių panašius produktus, atėjimas į naują prekės ar geografinę rinką.

Naujų rinkos dalyvių nebuvimas nebūtinai reiškia, kad įėjimas yra palyginti sunkus. Gali būti, kad rinka yra labai konkurencinga, todėl ten nėra pelno pertekliaus, kuris trauktų naujus gamintojus ateiti į rinką.

IV SKIRSNIS KITI VEIKSNIAI

26. Ūkio subjekto elgesys rinkoje arba jo gera finansinė būklė gali būti, esant kitiems įrodymams, šaltinis įrodymų, patvirtinančių, kad jis gali daryti vienpusę lemiamą įtaką rinkoje. Tokią išvadą galima padaryti, esant faktams, pavyzdžiui, kad jis netolimoje praeityje „grobuoniškais“ veiksmais siekė ir siekia apriboti konkurentų skaičių arba atlieka kitus veiksmus, kurie dažniausiai nėra naudojami normaliomis rinkos sąlygomis ir kurie gali būti laikomi piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi veiksmais, arba nuolat nustatydavo kainas, žymiai viršijančias kaštus bei nuolat gaudavo didelį pelną, palyginus su tuo, kuris būtų gautas konkurencinėje rinkoje su panašia rizika ir diegiamų naujovių lygiu. Toks elgesys gali būti pagrindas manyti, kad ūkio subjektas gali daryti vienpusę lemiamą įtaką rinkoje, ypač kai didelis pelnas nepritraukia naujų rinkos dalyvių arba neskatina diegti naujovių.

Antra vertus, didelis pelnas gali atspindėti tai, kad sėkmingai buvo įdiegtos naujosios arba jį galėjo sąlygoti smarkiai išaugusi paklausa. Tai gali būti suderinama su konkurencine rinka, t. y. ūkio subjektai pasinaudoja pelningomis galimybėmis, kai jos atsiranda.

27. Priešingai, ūkio subjekto veiksmus gali varžyti stiprus pirkėjas, ribodamas pardavėjo potencialias galimybes daryti vienpusę lemiamą įtaką rinkoje ir neleidžiantis jam užimti dominuojančią padėtį. Stiprus pirkėjas gali daryti smarkią įtaką perkamos prekės kainai, kokybei arba tiekimo sąlygoms, jeigu jis superka didžiąją dalį rinkoje parduodamų prekių, yra gerai informuotas apie alternatyvius tiekimo šaltinius bei gali juos keisti greitai ir su mažais kaštais arba net pats sau imti tiekti atitinkamą prekę.

III SKYRIUS BENDRAS DOMINAVIMAS

28. Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 2 dalis taip pat numato atvejį, kai ne vienas, o keletas ūkio subjektų kartu užima dominuojančią padėtį (toliau – bendrą dominuojančią padėtį).

Keletas ūkio subjektų užima bendrą dominuojančią padėtį, jeigu jie kaip visuma gali daryti vienpusę lemiamą įtaką atitinkamoje rinkoje, veiksmingai ribodami konkurenciją. Tokia galimybė atsiranda, pirma, jeigu nėra veiksmingos konkurencijos tarp šios grupės ir likusių ūkio subjektų rinkoje, esančių už šios grupės ribų, ir, antra, jeigu šios grupės nariai tarpusavyje veiksmingai nekonkuruoja.

Jeigu du arba trys ūkio subjektai turi didžiausias atitinkamos rinkos dalis ir jos kartu sudaro daugiau kaip Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje numatyta atitinkamos rinkos dalis trims ar mažesniui skaičiui ūkio subjektų, o kitų konkurentų rinkos dalys yra santykinai žymiai mažesnės, tai yra didelė tikimybė, kad tokie ūkio subjektai, nagrinėjant juos kaip visumą, gali veikti pakankamai nepriklausomai rinkoje kitų ūkio subjektų atžvilgiu ir jie tarpusavyje veiksmingai nekonkuruoja.

Galimi ir kiti bendro dominavimo atvejai, kai didžiausias atitinkamos rinkos dalis turi daugiau nei trys ūkio subjektai arba kai grupė ūkio subjektų užima mažiau nei Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje numatyta atitinkamos rinkos dalis trims ar mažesniui skaičiui ūkio subjektų, jeigu yra pakankamai svarūs įrodymai pagal II skyriuje nurodytus veiksniai, kad tokia ūkio subjektų grupė gali daryti vienpusę lemiamą įtaką atitinkamoje rinkoje.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1S-51](#), 2013-04-03, *Žin.*, 2013, Nr. 37-1834 (2013-04-10), i. k. 11320KTNUTA0001S-51

29. Nagrinėdama, ar yra veiksminga konkurencija tarp šios grupės kaip visumos ir likusių ūkio subjektų, Konkurencijos taryba remsis tais pačiais kriterijais, išdėstytais II skyriuje, kaip ir analizuodama vieno ūkio subjekto dominuojančią padėtį, tačiau taikys juos keleto ūkio subjektų grupės kaip visumos ir kitų ūkio subjektų, esančių už šios grupės ribų, atžvilgiu.

30. Nagrinėdama, ar ūkio subjektų grupės nariai tarpusavyje veiksmingai nekonkuruoja, Konkurencijos taryba sieks nustatyti, ar šie ūkio subjektai elgiasi lygiagrečiai, tai yra, ar jie seka vienas kitu, veikdami tuo pačiu būdu ir vengdami tarpusavio konkurencijos, o ypač – atlikdami vienodus ar panašius konkurenciją ribojančius veiksmus kitų ūkio subjektų atžvilgiu.

Konkurencijos taryba mano, kad lygiagretus ūkio subjektų elgesys yra labiau tikėtinas, kuo mažesniui ūkio subjektų skaičiui bendrai tenka Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje numatyta atitinkamos rinkos dalis, kai tarp rinkos lyderių nėra didelių skirtumų (asimetrijos), prekė yra homogeninė, rinka skaidri, o sąsajos tarp ūkio subjektų leidžia gauti informaciją iš konkurentų bei stebėti jų veiksmus rinkoje. Nagrinėdama lygiagretaus elgesio galimybes, Konkurencijos taryba analizuos tokius veiksniai, kaip, pavyzdžiui:

Grupės simetrija. Kai rinkos lyderiai yra asimetriški, t. y. kai rinkos dalių pasiskirstymas tarp jų yra netolygus, arba kai jie turi skirtingas sąlygas tiekimo bei pardavimo rinkose, skirtingą vertikaliosios integracijos laipsnį, pajėgumų panaudojimą, kaštų struktūrą ir kt., tokia situacija gali kliudyti lygiagrečiam elgesiui, nes ūkio subjektai turės skirtingus interesus – mažesnę rinkos dalį ar blogesnes veiklos sąlygas turintis ūkio subjektas gali siekti pataisyti savo padėtį konkurentų sąskaita.

Prekės pobūdis. Kai parduodamos homogeninės prekės (savo esminėmis savybėmis identiškos arba labai panašios), jų kainos tampa lengvai palyginamos, o tai ūkio subjektams palengvina lygiagrečios kainodaros galimybę. Tai ypač būdinga toms rinkoms, kuriose technologinės naujovės nėra diegiamos arba diegiamos nespėdžiai. Kuo daugiau ūkio subjektai parduoda skirtingų savybių (t. y. heterogeninių arba diferencijuotų) prekių, tuo jiems sunkiau priimti lygiagrečius kainodaros sprendimus.

Be to, kuo sparčiau prekės yra atnaujinamos, tuo sunkiau nuspėti galimus pokyčius rinkoje, nes naujo patobulinimo dėka įgytas pranašumas gali greitai pakeisti užimamas pozicijas, ir tai kliudo ūkio subjektams elgtis lygiagrečiai.

Rinkos skaidrumas. Jis nustatomas analizuojant, koku mastu ūkio subjektams yra prieinama informacija apie konkurentų prekių kainas ir pardavimų apimtis. Jeigu kainos nustatomos kiekviename sandoryje individualiai, pavyzdžiui, gaminant pagal užsakymus su daugeliu skirtingų techninių specifikacijų, tai gauti tokią informaciją kitiems ūkio subjektams gali būti sunku. Ir atvirkščiai, jeigu ūkio subjektams pagrindinė informacija apie individualius sandorius, konkurentų produkcijos apimtis ar kainas yra prieinama (pavyzdžiui, viešai skelbiant kainoraščius ir pan.), tai rinkos skaidrumas yra pakankamai didelis.

Skaidri rinka sudaro palankias sąlygas ūkio subjektams stebėti vienas kito veiksmus ir elgtis lygiagrečiai, vengiant tarpusavio konkurencijos, taip pat nustatyti, ar konkurentai nesiekia individualiais agresyviais veiksmais padidinti savo pardavimus kitų sąskaita, ignoruodami bendruosius grupinius interesus. Jeigu rinka neskaidri ir veiksminga tarpusavio stebėsena negalima, tai antikonkurencinis lygiagretus elgesys nebus tvarus, nes kiekvienas ūkio subjektas sieks savo individualių tikslų vienašališkai.

Sąsajos tarp ūkio subjektų. Ūkio subjektų tarpusavio sąsajos gali padidinti rinkos skaidrumą, sumažinti neapibrėžtumą numatant konkurentų elgseną bei palengvinti galimybes elgtis lygiagrečiai ir (ar) derinti veiksmus. Pavyzdžiui, jeigu ūkio subjektai yra įkūrę bendrą produkcijos platinimo ar apsirūpinimo gamybos veiksniais įmonę, tai, pasinaudodamos pastarąja, motininės įmonės gali lengviau stebėti viena kitos veiklą (gamybos planus, komercinę politiką, kainodarą). Be to, jeigu ūkio subjektai yra sudarę kooperacinius susitarimus dėl savo prekių platinimo (pavyzdžiui, vienas ūkio subjektas platina savo konkurento prekes) ar dėl bendro prekių eksporto arba jeigu vieno ūkio subjekto stebėtojų tarybos ar valdybos nariai yra kito ūkio subjekto stebėtojų tarybos ar valdybos nariai ir pan., tai tokios sąsajos tarp ūkio subjektų taip pat gali padidinti rinkos skaidrumą, sudaryti geresnes sąlygas vienam rinkos lyderiui stebėti kitų lyderių veiksmus rinkoje, sumažinti neapibrėžtumą numatant konkurentų veiksmus ir todėl ūkio subjektams gali būti lengviau elgtis lygiagrečiai ir (ar) derinti veiksmus.

Kiti veiksniai. Kiti veiksniai taip pat gali daryti įtaką ūkio subjektų galimybėms elgtis lygiagrečiai, pavyzdžiui:

jei prekės paklausa nedidėja, tai ūkio subjektas gali padidinti savo pardavimų apimtis tik konkurentų sąskaita, o tai didina ūkio subjektų polinkį elgtis lygiagrečiai;

kita vertus, stambūs pirkėjai gali kliudyti rinkos lyderiams elgtis lygiagrečiai. Esant stambiam pirkėjui, kiekvienas ūkio subjektas stengsis pateikti kuo palankesnę pasiūlymą, siekdamas pralenksti konkurentus, ir tuo būdu ūkio subjektai gali būti verčiami konkuruoti tarpusavyje.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1S-15](#), 2005-02-03, *Žin.*, 2005, Nr. 20-648 (2005-02-11); *Žin.*, 2005, Nr. 138-0 (2005-11-24), i. k. 10520KTNUTA0001S-15

Nr. [1S-51](#), 2013-04-03, *Žin.*, 2013, Nr. 37-1834 (2013-04-10), i. k. 11320KTNUTA0001S-51

31. Įvertindama bendro dominavimo galimybę, Konkurencijos taryba remsis 29–30 punktuose nurodytais kriterijais. Šių kriterijų reikšmingumas kiekvienu konkrečiu atveju gali būti skirtingas, nes kriterijai yra susiję ir vieno iš jų vaidmuo konkrečioje rinkoje priklauso nuo kitų kriterijų buvimo ar nebuvimo.

IV SKYRIUS

REIKŠMINGAS KONKURENCIJOS APRIBOJIMAS KONCENTRACIJOS ATVEJAIS

32. Konkurencijos taryba, vadovaudamasi Konkurencijos įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 3 punktu, atsisako duoti leidimą vykdyti koncentraciją ir įpareigoja koncentracijoje dalyvaujančius ūkio subjektus ar kontroliuojančius asmenis atlikti įstatyme nurodytus veiksmus, jeigu dėl koncentracijos bus sukurta ar sustiprinta dominuojanti padėtis, ar itin apribota konkurencija atitinkamoje rinkoje. Dėl susijungimo (šiuose paaiškinimuose „susijungimas“ suprantamas kaip termino „koncentracija“ sinonimas) sukuriamą ar sustiprinamą vieno ūkio subjekto dominuojanti padėtis yra viena iš priežasčių, kuriai esant galima pagrįstai manyti, kad dėl koncentracijos bus itin apribota konkurencija atitinkamoje rinkoje. Dominuojančios padėties sąvoka apima ir bendro

dominavimo atvejį, todėl labai dažnai koncentracijos pasekmių įvertinimas yra grindžiamas dominuojančios padėties nustatymu.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1S-51](#), 2013-04-03, Žin., 2013, Nr. 37-1834 (2013-04-10), i. k. 11320KTNUTA0001S-51

33. Kai rinkos dalyvių yra nedaug ir kai jie gamina (parduoda) prekes, kurios yra artimi pakaitalai, įgyvendinama koncentracija gali itin apriboti konkurenciją atitinkamoje rinkoje, panaikindama svarbius konkurencinius suvaržymus vienam ar keliems rinkos dalyviams, netgi kai susijungęs ūkio subjektas neturi didžiausios rinkos dalies bei nėra pagrindo manyti, kad po koncentracijos įgyvendinimo bus lengviau elgtis lygiagrečiai ir (ar) derinti veiksmus. Konkurencijos panaikinimas tarp koncentracijoje dalyvaujančių ūkio subjektų būtų tiesioginė koncentracijos pasekmė. Pavyzdžiui, jei prieš koncentraciją vienas iš ūkio subjektų būtų padidinęs kainas, jis būtų praradęs dalį savo pardavimų kitam koncentracijoje dalyvaujančiam ūkio subjektui. Koncentracija pašalina šį konkretų apribojimą. Tačiau vykdoma koncentracija gali paveikti ir toje pačioje rinkoje veikiančius, bet koncentracijoje nedalyvaujančius ūkio subjektus, nes koncentracijos dalyviams padidinus kainas, dalis prarastos paklausos atitektų konkuruojantiems ūkio subjektams, kuriems savo ruožtu galėtų būti pelninga padidinti savo kainas. Dėl tokių konkurencinių suvaržymų susilpninimo atitinkamoje rinkoje gali reikšmingai padidėti ir koncentracijoje nedalyvaujančių ūkio subjektų kainos, net jei ir nėra sukurama ar sustiprinama kurio nors vieno ūkio subjekto dominuojanti padėtis. Numatydami tokią konkurentų elgseną, koncentracijoje dalyvaujantys ūkio subjektai gali turėti daugiau paskatų didinti kainas.

34. Nustatydama, ar konkurencijos apribojimas bus reikšmingas, Konkurencijos taryba atsižvelgs į šiuos veiksnius: ar koncentracijoje dalyvaujantys ūkio subjektai turi dideles rinkos dalis, ar jie yra artimi konkurentai, ar pirkėjai turi ribotas galimybes pakeisti tiekėją, ar susijungęs ūkio subjektas gali kliudyti konkurentų plėtrai, ar nagrinėjama koncentracija pašalina svarbų konkurentą rinkoje ir kita.

35. Susijungęs ūkio subjektas paprastai turės didesnę gamybos pajėgumą, didesnę rinkos dalį ir daugiau galimybių išvengti konkurencinio spaudimo ir pakelti kainas už bet kurį susijungime dalyvaujantį ūkio subjektą. Tačiau Konkurencijos taryba, vertindama nagrinėjamos koncentracijos pasekmes atitinkamai rinkai, taip pat atsižvelgs į visus koncentracijoje dalyvaujančių ūkio subjektų pagrįstus pareiškimus dėl efektyvumų, kurie yra naudingi vartotojams, neatsiejami nuo susijungimo ir patikrinami. Vienu iš įrodymų, padedančių įvertinti nuo nagrinėjamos koncentracijos neatsiejamų efektyvumų poveikį atitinkamai rinkai Konkurencijos taryba gali laikyti tinkamai atliktą susijungimo pasekmių imitacinį modeliavimą.

Papildyta skyriumi:

Nr. [1S-15](#), 2005-02-03, Žin., 2005, Nr. 20-648 (2005-02-11); Žin., 2005, Nr. 138-0 (2005-11-24), i. k. 10520KTNUTA0001S-15

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, Nutarimas

Nr. [1S-15](#), 2005-02-03, Žin., 2005, Nr. 20-648 (2005-02-11); Žin., 2005, Nr. 138-0 (2005-11-24), i. k. 10520KTNUTA0001S-15

Dėl Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2000 m. gegužės 17 d. nutarimo Nr. 52 "Dėl Konkurencijos tarybos paaiškinimų dėl dominuojančios padėties nustatymo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, Nutarimas

Nr. [1S-51](#), 2013-04-03, Žin., 2013, Nr. 37-1834 (2013-04-10), i. k. 11320KTNUTA0001S-51

Dėl Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2000 m. gegužės 17 d. nutarimo Nr. 52 "Dėl Konkurencijos tarybos paaiškinimų dėl dominuojančios padėties nustatymo" pakeitimo